CARTEA SPORTIVĂ - SPORTUL ÎN CARTE

Tudor Vianu despre sport

DIALOG PESTE UN SFERT DE VEAC

Oferindu-ne **„Scrierile de călătorie"** ale lui **Tudor Vianu**, într-o îngrijită selecție, și simțindu-se obligat de titulatura editurii (Sport-Turism), antologistul **Gelu Ionescu** ne face cadou, într-o inspirată „addendă", două articole consacrate exclusiv sportului de marele eseist român la distanță de un sfert de veac. Acest răstimp, singur, este în măsură să explice optica diferită a autorului față de fenomenul **sport**. În 1931 apare în revista „Gîndirea" articolul **„Valoarea sportului"**, un aspru rechizitoriu al exceselor „sportismului". După ce recunoaște că **„sportul face în adevăr parte dintre marile realități constructive"** ale societății umane sau că **„sportul dă replica unora din relele de care aceste societăți** (n.n. referindu-se la societatea capitalistă) **suferă, încercînd să le compenseze și să le amendeze"**, T. Vianu caută valențele sportului în ordinea morală. Și tocmai aici, el este dezamăgit, pe drept cuvînt, într-o epocă de proliferare a sportului profesionist. Numai această realitate îl putea duce la amarele concluzii, potrivit cărora sportul denumește astfel **„un exces, un cult exclusiv închinat pumnului care lovește și piciorului care aleargă bine"**.

Peste exact 25 de ani, coincidența face ca tocmai ziarul nostru (**„Sportul popular"** din 29 decembrie 1956) să publice articolul **„Călătorie cu sportivi"**, în care **Tudor Vianu** — întors în același avion cu olimpicii noștri venind de la Melbourne — scrie nu numai o replică la propria sa opinie trecută (**„într-un rînd am și cîrtit puțin împotriva sportului"**), ci o adevărată odă la adresa Jocurilor Olimpice. Iată cum sintetizează el concursurile olimpice: **„Energiile naționale în loc să se opună și să se combată, se desfășoară paralel și, în loc să se nimicească reciproc, doresc să se întrecă"**. Iar mai departe: **„Emulația în locul opoziției este lozinca de care se anină toate speranțele lumii. Sportivii o realizează de pe acum. În mîinile lor arde una din făcliile păcii"**. Dar eseistul însuși mai simte nevoia să plătească — peste vremuri — o reparație domeniului... cîrtit; și atunci recunoaște (în condițiile sportului practicat pentru binele tuturor): **„Pe fapta fizică a antrenamentului sportiv se dezvoltă un mare număr de însușiri și achiziții morale"**. Întregul text e pilduitor și pentru faptul că se încheie cu un apel indirect, pe care cei vizați l-ar putea recepta: **„Cum se face că scriitorii s-au oprit atît de rar în fața vieții sportive a țării ?"**

Ionel Teodoreanu: „SCRIAM CU ASCUȚIȘUL PATINEI PE GHEAȚĂ"

Editura „Junimea" din Iași a trimis în librării un volum plin de interes pentru cei ce au iubit nu numai „Medelenii" lui **Ionel Teodoreanu**, ci și atașamentul său la fenomenul sportiv. Culegerea întocmită de **Nicolae Ciobanu** rezervă dealtfel un vast spațiu operelor sportive ale scriitorului moldovean. Se regăsesc aici bucățile **„Moți Spakov"**, **„Un campion de altădată: C. Virtosu"**, **„O fată din Norvegia: Sonia Henje"**, **„Calul maiorului Chirculescu"**, **„Întîiul stadion: maidanul"**, **„Yo-yo și Diabolo"**, ba chiar și prefața la volumul **„Costin Păun — 101 portrete din boxul românesc"**. Antologistul însuși socotește că **„alături de Camil Petrescu sau de Mihail Sebastian, Ionel Teodoreanu este unul dintre importanții cronicari sportivi din rîndul scriitorilor"** și **„Pentru Ionel Teodoreanu — sportul este o formă de manifestare eminamente artistică a ființei umane"**. Cum să nu fie așa, cînd despre sine — în acest volum cuprinzînd și amintiri — Teodoreanu spune: **„Pînă la vîrsta de paisprezece ani am avut o viață în care a dominat sportul: tenisul, călăria, patinajul, sketingul, foot-ballul"** și în altă parte: **„Eram pe atunci pasionat patinator. Manuscrisele mele le scriam cu ascuțișul patinei pe gheață"**.

Iată și cîteva mostre din „literatura sportivă" a lui Ionel Teodoreanu care ar putea incita la o lectură mai largă:

„Dacă scena operei din Paris pe care a dansat Nijinsky în fruntea baletului rusesc ar devenit sloi polar luminat de aceeași rampă și privită de aceiași spectatori; și dacă Sonia Henje ar apărea singură pe nuditatea pură a gheții, spectacolul acestei seri ar dezlănțui aceleași aclamații și aplauze ca și o nijinskyadă. Vreau să spun prin aceasta că Sonia Henje a depășit hotarul supremelor performanțe sportive intrînd adînc în artă, pînă acolo unde patina ei întîlnește, tot aripă, călciiul de zbor al lui Nijinsky, veacul marmorei cline și pe-al renașterii italiene".

„Mîna maiorului Chirculescu pe dîrlogii calului este egală mîinii lui Enescu pe arcușul viorii; stau amîndouă pe același hotar de la care gîtul comat al calului e frate cu gîtul muzical al viorii".

*) Ionel Teodoreanu: Cum am scris „Medelenii", Editura Junimea, Iași, 1978.

BASEBALL LA „MARILE CANIOANE"

În impresiile sale de călătorie (care se constituie în jurnal, oricît ar protesta autorul), *Dan Grigorescu* rezervă nu mai puțin de 20 de pagini — aproape firești în condițiile realității americane — fenomenului sportiv. *„Marile canioane"* (colecția Clepsidra, editura Eminescu) ne oferă astfel o imagine destul de cuprinzătoare asupra luminilor și umbrelor sportului american, prea adesea comercializat și supus rigorilor industriei spectacolului.

Pentru că baseballul — atît de asemănător cu oina — nu putea lipsi din notele de călătorie ale autorului, am ales pentru astăzi un fragment semnificativ:

„În primăvara lui 1973, nenumărați pasionați ai baseballului așteptau cu sufletul la gură doborîrea unuia dintre cele mai vechi recorduri din acest sport ale cărui reguli nu le-am înțeles niciodată prea bine. Unul dintre jucătorii de odinioară, transformat în legendă de generațiile ce au trecut, una după alta, pe porțile marilor stadioane, a fost Babe Ruth. Poate că despre nici un sportiv al Americii nu se vorbește cu atîta respect, ca despre eroii poveștilor cu indieni și cu bizoni de acum o sută și ceva de ani, Buffalo Bill și Davy Crockett. Cînd se află „la bătaie", jucătorul de baseball trebuie să lovească mingea grea, învelită în piele, astfel încît să ajungă departe și să-i rămînă destul timp să alerge și să ajungă, pe rînd, la bazele văzute de adversar, înainte ca acestuia să i se arunce și să prindă mingea recuperată de coechipieri. Se înțelege, cea mai bună lovitură este aceea care trece dincolo de gardul de împrejmuire a terenului, pentru că jucătorul poate, în timpul întreruperii jocului, să colinde toate bazele adverse și să ajungă acasă, sub umbrarul unde-l așteaptă echipa lui: o asemenea lovitură plină de dibăcie nu se vede prea des (pentru că și adversarul i-o azvîrle cu toată puterea și bita cu care trebuie s-o lovească este grea și nu se poate mînui de oricine). Statisticile (nelinsitele statistici americane!) stabiliseră că Babe Ruth a realizat cele mai multe home runs, „alergări pînă acasă": 714. Și, în acea primăvară a lui 1973, se aștepta ca un jucător din Atlanta, Hank Aaron, să ajungă din urmă recordul lui Babe.

Ceea ce s-a și întîmplat.

Edițiile din acea zi ale ziarelor au anunțat evenimentul cu litere mari, pe prima pagină. Buletinele de știri ale televiziunii l-au comentat pe larg și au prezentat, în reluare, de cîteva ori, alergarea triumfală a lui Hank în jurul terenului; adversarii, cu sepcuțele ținute sub braț, îl aplaudau, coechipierii săreau de bucurie și-l așteptau să-l îmbrățișeze.

A doua zi, bineînțeles, Aaron a apărut la televiziune. Povestea, cu simplitate, că știa că-l va egala pe Babe, că în alte privințe Babe era, însă, inegalabil. Și cînd a fost întrebat dacă s-a temut de ziua aceasta, Hank Aaron a arătat un vraf imens de scrisori și a răspuns: „Totuși, nu!". Erau cîteva sute de scrisori de amenințare: Hank fusese sfătuit să nu încerce egalarea recordului. Nu neapărat din respect pentru amintirea lui Ruth; dar pentru că Babe fusese alb și Hank era negru.

Incredibilă întîmplare într-o țară ale cărei culori sînt atît de des apărate de sportivi negri..."

SPORTUL LA SALONUL DE ARTE PLASTICE

Sala Dalles găzduiește **Expoziția anuală republicană de pictură și sculptură**. Am parcurs din nou sălile cu neschimbata curiozitate de a întîlni lucrările inspirate din viața sportivă. Da, și de astă dată, artiștii n-au rămas insensibili la fenomenul sport, zugrăvind mișcarea în aer liber cu mijloacele proprii lor. **Corneliu Vasilescu** pictează un grup de sulițașe (**„Sportive"**); **Vasile Celmare** face un studiu anatomic, ca un mozaic, intitulîndu-l **„Tineri sportivi"**; **Dorian Szász** e prezent — cu o consecvență care riscă să devină monotonie! — cu obișnuitele sale siluete de fotbaliști (**„Echipa cîștigătoare"**) sau de membri ai unei nedefinite echipe (**„Sport 3"**); **Maria Gruiei** ne înfățișează o tabără de corturi la malul mării, cu vele la orizont (**„Marină"**); **Gabriela Patulea-Drăguț** se lasă impresionată de jocul zmeielor (**„Zbor de copii"**); iar **Amelia Gherasim-Diamandescu** atacă indistinctele contururi ale **„Euritmiei"** (subiect atît de drag dascălului brașovean de educație fizică Radu Frunteș). În domeniul sculpturii, florilegiul e ceva mai sărac. **Vasilica Marinescu** prezintă bustul de gimnastă puberă **„Nadia"**; **Gheorghe Coman** (Buzău) cioplește în piatră o **„Sportivă"** purtînd flamura victoriei; de trei ori **„Tinerețe"** în operele lui **Barbu Bocu** (Cluj-Napoca) — un tors de fată în lemn, **Victor Postelnicu** — o Nike în piatră avîntată spre un țel nestiut, sau **Cristian Breazu** — o poză statică în piatră. Ni se pare ciudat să constatăm cît de puțin îi inspiră astăzi pe sculptori trupul în mișcare, dinamic, cu adevărat „sculptural" al sportivului, trupul care a dat, prin operele antichității, modele admirate peste veacuri! Poate că noi înșine nu mai facem de la o vreme destul pentru a-i chema mai aproape de actul sportiv pe artiști. Poate că sectoarele de propagandă sportivă ar trebui să găsească cu oarecare imaginație mijloacele de a stimula pe artiști, de a-i capta — în așa fel încît să nu mai existe baze sportive sau sedii de organizații sportive neîmpodobite cu operele cu subiect sportiv ale artiștilor noștri. Astfel, artiștii plastici se vor simți ei înșiși mai îmboldiți la conlucrarea cu noi. De multă vreme e așteptată **o expoziție națională de pictură, sculptură și grafică dedicată sportului!** Iată o inițiativă care s-ar potrivi de minune în programul Comitetului olimpic român.

SĂPTĂMÎNA OLIMPICĂ LA BRAȘOV

Ca în fiecare an, **Săptămîna olimpică** a fost celebrată la Brașov cu diverse manifestări cultural-sportive.

Cabinetul metodic al clubului Tractorul a dezbătut tema măiestriei sportive, prezentată de antrenorul emerit **Dumitru Popescu-Colibași**, iar la clubul Steagul roșu **Gheorghe Cefan** (atletism) și **Gheorghe Bîrcu** (lupte libere) au împărtășit celorlalți colegi din experiența lor. O întîlnire asemănătoare — cu sportivii laureați ai Brașovului: **Emilian Cristian** și **Marian Vasilache** — a avut loc și la clubul Dinamo.

Frumoasa inițiativă a prof. **Radu Fruntеș** s-a soldat cu o expoziție de carte olimpică, un concurs pentru insigna olimpică, o prezentare a simbolurilor olimpice făcută de prof. **Virgil Ludu** și un reușit spectacol de euritmie.

De un succes deosebit s-a bucurat expoziția filatelică internațională din holul Teatrului dramatic (coordonator: prof. **Petre Istrate**) pe următoarele teme: campionatul mondial de fotbal, Jocurile Olimpice, șah, sporturi de iarnă.

Nu au lipsit nici întîlnirile sportive internaționale la tir, baschet, volei.

EXPOZIȚIE DEDICATĂ TURISMULUI CONTEMPORAN

În cadrul „Daciadei", cu prilejul aniversării a trei decenii de turism de masă în țara noastră, Comisia municipală București de turism, alpinism și orientare a organizat, în sala A.A.F. din str. Brezoianu, **o expoziție prezentînd caracterul multilateral al turismului românesc contemporan**, ca activitate recreativă și sportivă. Într-un ansamblu destul de heteroclit sînt expuse afișe, caricaturi, cupe, medalii, plachete, desene, machete, ecusoane, fotografii, panouri filatelice, cărți, pliante, albume, obiecte turistice și de folclor etc. În limitele expoziției se reîntîlnesc pasionații drumeției de ieri și de azi, într-un meritat omagiu adresat activității turistice atît de plină de virtuți utilitare și de agrement.

Pagină realizată de **Victor BĂNCIULESCU**

RĂSPUNDE Ion Poștașu

ANDI PROCA, BRAILA. Numai pentru executarea unui penalty se prelungește timpul regulamentar de joc. Altfel, în orice situație, dacă n-au fost anunțate prelungiri determinate de anumite pierderi ale timpului de joc, arbitrul va fluiera sfîrșitul partidei exact în clipa cînd cronometrul său arată sfîrșitul celor 45 de minute ale celei de a doua reprize.

ALEXANDRU PIEDEMONTE, TÎRGOVIȘTE. Ultimul „Anuar al fotbalului românesc" este cel ce se referă la perioada 1973—1974. Evident, tirajul a fost epuizat. Următorul anuar este în curs de alcătuire.

MARIAN IUREA, COMUNA MĂGURA. Din cele arătate de dv. reiese că aveți unele calități de mărșăluitor. Dacă ambiția vă îndeamnă spre performanță și sînteți convins că ați putea reuși, încercați să luați legătura cu clubul Olimpia din București unde există un mănunchi de buni mărșăluitori. Cine știe, poate că într-o zi vă alăturați și dv. Deci: clubul Olimpia, str. Labirint nr. 75, sectorul 4, telefon 22 00 56.

Ing. ION ANDREESCU, ARAD. „Maracana" din Rio de Janeiro, cu cele 180 000 de locuri ale sale, este cel mai mare stadion de fotbal din lume. În Europa, primatul este deținut de „Hampden Park" din Glasgow, cu cei 140—159 000 de spectatori pe care îi poate cuprinde. Cum jumătate din acest stadion are locuri de stat în... picioare, cifra spectatorilor este în funcție, firește, și de... dimensiunile lor corporale!

LIVIU VLAD, CONSTANȚA. **„Sînt un vechi suporter al Rapidului și urmăresc de multă vreme evoluțiile acestei echipe".** Și nu v-ați... îmbolnăvit? Vă felicit! Dar, să vă răspund și la întrebarea pe care mi-ați pus-o: echipa dv. favorită a cîștigat de 8 ori „Cupa României". De 7 ori (de 6 ori consecutiv!) înainte de 1944 și o dată în 1972, cînd a învins în finală pe Universitatea Craiova. Dar nu se poate trăi numai din amintiri! Să sperăm că și fotbaliștii din Giulești gîndesc la fel...

VLAD ȘERBANESCU, BUCUREȘTI. **Întrebarea v-a fost inspirată, probabil, de lovitura de la 11 metri acordată Argentinei, în meciul cu Franța, din cadrul turneului final al C.M. Arbitrul de centru este — ca să spunem așa — „stăpînul" careului de 16 metri. Ca atare, tușierii nu trebuie să intervină în această zonă „fierbinte", lăsîndu-l să decidă pe central care, în mod normal, trebuie să se afle aproape de față. Mai ales, la infracțiunile care ar trebui pedepsite cu lovituri de la 11 metri, arbitrul de centru este singurul care are cuvîntul. Numai în cazuri excepționale, cînd tușierul își dă seama că centralul n-a fost în măsură să vadă faza respectivă — de pildă, era căzut la pămînt în momentul acela — el poate semnaliza și o asemenea infracțiune. Nu este tușierul ajutorul arbitrului de centru?**

AUREL POPESCU, BUCUREȘTI. Este firesc ca exigențele — fie că e vorba de tehnica de joc, fie de climatul disciplinar — să crească în raport cu eșalonul din care face parte echipa respectivă, Divizia A fiind pe primul loc. Deci, exemplul dat de dv. nu ni se pare nimerit. Oricum însă aveți dreptate cînd vă exprimați părerea că Petrolistul Dărmănești ar fi meritat o sancțiune și mai aspră pentru cele întîmplate la meciul cu DEMAR Mărășești. Dar, cum echipa din Dărmănești tot n-a mai putut scăpa de retrogradare...

DORU BOSTAN, AGURIȘ. Credeam că nu mai există vreun iubitor al fotbalului care are nedumeriri în această privință: într-un meci oficial de fotbal — deci și în campionatul mondial — nu pot fi schimbați decît 2 jucători, indiferent de postul pe care joacă ei: în cîmp sau în poartă.

Ilustrații: **N. CLAUDIU**